

UPPSALA
UNIVERSITET

1(3)

BESLUT

Datum 2017-12-06 Dnr UFV 2016/1074

Box 256
SE-751 05
Uppsala

Besöksadress:
Segerstedthus
et

Handläggare:
Erik Lempert

Erik.lempert
@uadm.uu.se

BESLUT ANGÅENDE ANMÄLAN OM OREDLIGHET I FORSKNING

Bakgrund

Uppsala universitet mottog den 20 juni 2016 en anmälan om oredlighet i forskning gentemot Oona Lönnstedt och Peter Eklöv. Oona Lönnstedt och Peter Eklöv är båda verksamma vid Institutionen för ekologi och genetik vid Uppsala universitet. Misstankarna riktade sig mot artikeln *Environmentally relevant concentrations of microplastic particles influence larval fish ecology* som publicerades i juni 2016 i tidskriften Science.

Det aktuella forskningsprojektet avser en studie av hur fisklarver och fiskyngel påverkas av mikroplastpartiklar. Resultaten från studien har publicerats i tidskriften Science. I denna artikel rapporterades att mikroplastpartiklar i vattenmiljö orsakade en tydlig påverkan på fiskynglen. Bland annat rörde de sig som exponerats för mikroplastpartiklar mindre än de som inte utsatts och tog inte skydd för predator på samma sätt som de som inte utsatts för påverkan.

Anmälarna begärde att Expertgruppen vid Centrala etikprövningsnämnden skulle yttra sig angående anmälan, varvid vicerektor Johan Tysk den 27 juni 2016 begärde ett yttrande från Expertgruppen för oredlighet i forskning vid Centrala etikprövningsnämnden (Expertgruppen).

I enlighet med då gällande riktlinjer avseende förfarande vid anklagelse om vetenskaplig oredlighet (UFV 2010/664) beslutade vicerektor Johan Tysk den 5 juli 2016 även att inleda en förberedande undersökning. Den förberedande undersökningen lämnade sin slutrapport den 31 augusti 2016. Rapportens slutsats var att utredarna inte funnit stöd för att det förelegat oredlighet i forskning.

Yttrande från Expertgruppen lämnades till Uppsala universitet den 21 april 2017. Expertgruppen fann att de anmälda forskarna gjort sig skyldiga till vetenskaplig oredlighet. Vicerektor beslutade den 11 maj 2017, efter att ha tagit del av yttrandet, att överlämna ärendet till rektor för beslut.

I enlighet med nu gällande riktlinjer avseende förfarandet vid anmälan om oredlighet i forskning (UFV 2016/1079) beslutade rektor den 29 maj 2017 att överlämna anmälan och Expertgruppens yttrande till Nämnden för utredning av oredlighet vid Uppsala universitet (Nämnden) för vidare utredning inför rektors beslut.

Nämnden överlämnade sin utredningsrapport till rektor den 6 december 2017. Med utgångspunkt i Uppsala universitets tidigare gällande riktlinjer avseende förfarandet vid anmälan om oredlighet i forskning och definitionen av oredlighet i riktlinjerna gör Nämnden den bedömningen att de anmälda, Oona Lönnstedt och Peter Eklöv, gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning. Peter Eklöv på det sättet att han brutit mot bestämmelserna om djurförsöksetiskt tillstånd. Oona Lönnstedt på det sättet att hon brutit mot bestämmelserna om djurförsöksetiskt tillstånd samt genom att hon rapporterat resultat av försök som inte kan ha genomförts varför de resultat som rapporterats är fabricerade.

Beslut

Oona Lönnstedt och Peter Eklöv, har gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning, Peter Eklöv på det sättet att han brutit mot bestämmelserna om djurförsöksetiskt tillstånd, Oona Lönnstedt på det sättet att hon brutit mot bestämmelserna om djurförsöksetiskt tillstånd samt för att försöken inte har genomförts såsom de har beskrivits i artikeln i den vetenskapliga tidskriften varför de är fabricerade.

Skäl

Utgångspunkten för bedömningen är Nämndens utredningsrapport och de riktlinjer som gällde vid tidpunkten för experimentens genomförande och redovisningen i den vetenskapliga artikeln. Enligt riktlinjerna är en förutsättning för ansvar att uppsåt föreligger.

Experimenten har genomförts utan att djurförsöksetiskt tillstånd för dem har förelegat. För detta svarar såväl Oona Lönnstedt, som varit huvudansvarig för experimentens genomförande, som Peter Eklöv, som haft ett särskilt ansvar för att tillstånden inhämtades. Uppsåt för oredlighet i forskning föreligger.

Utredningen ger vidare vid handen att experimenten inte har genomförts under den tid och i den omfattning som anges i den vetenskapliga artikeln. Detta innebär att Oona Lönnstedt har fabricerat resultaten något som Oona Lönnstedt varit medveten

om när artikeln publicerades varför oredligheten ska anses ha skett uppsåtligt från hennes sida. Peter Eklöv har som medförfattare, seniorforskare och handledare haft att kontrollera att forskningen genomförts på det sätt som beskrivits i den vetenskapliga artikeln. Detta har han underlåtit att göra och kan därför inte undgå kritik. Hans underlåtenhet kan emellertid inte anses medföra att han kan göras ansvarig för en uppsåtlig oredlighet i forskning.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor efter föredragning av Erik Lempert, lagfaren ledamot tillika ordförande, i Nämnden. Närvarande därutöver var akademiombudsman Per Abrahamsson.

Eva Åkesson

Erik Lempert